

La minúscula capella de Sant Cristòfor

Protecció divina contra accidents i epidèmies des del segle XVI

Capella de Sant Cristòfol | Bernat Cedó

Durant aquests temps pandèmics hi ha qui ha aprofitat les hores a casa renegociant l'assegurança de la llar, fent mascaretes per evitar contagis o recuperant una espiritualitat que ja tenia una mica abandonada.

A Barcelona hi ha un petit però curiós indret que ens ofereix protecció contra tota mena de calamitats, accidents i sobretot epidèmies i el trobem allà on antigament hi havia hagut l'entrada marítima de la muralla romana de Barcelona, al carrer del Regomir, a tocar del Pati Llimona i on fa uns anys van redescobrir restes romanes que es poden visitar.

En el cas d'aquesta capella, coneguda popularment per la benedicció de vehicles contra els accidents invocant a Sant Cristòfor, s'hi ha rendit històricament culte a altres dos sants als qui s'atribueix protecció contra malalties contagioses (pestilències deien fins fa no gaire) Sant Roc (<https://www.naciodigital.cat/noticia/136435/sant/roc/placa/nova/festes/barcelonines/amb/428/any/s/historia>) i Sant Sebastià.

La història d'aquest petit espai (que no es correspon a la construcció actual) es va iniciar al segle XVI en una capella adossada a l'antic portal del Regomir desaparegut amb les reformes urbanístiques del segle XIX.

Des del 1790 es va fer extraordinàriament popular la fira que s'hi celebrava al carrer amb motiu de la festivitat de Sant Cristòfor, fins al punt que Joan Amades la descrivia com la millor fira de

Barcelona, on es podien trobar tota classe d'artesanies.

Capella de Sant Cristòfol Foto: Bernat Cedó

Serrallers i Manyans del Regomir (i clavetaires). Havien tingut la casa gremial a la placeta que hi ha just davant. Les Ordinacions eren molt rigoroses en matèria de panys i a Catalunya eren molt importants en gran part gràcies al "Pany català" conegut a tota Europa que gaudia de bona fama i es feia de forja (avui es fabrica en sèrie). Deien que si es perdien les claus, per obrir-lo, necessitaven tot un dia sencer. Tots els serrallers quan els feien mestres havien de jurar que mai farien cap clau ni cap motlle de clau, ni obririen cap porta ni calaix si no era davant del propietari; si ho incomplien anaven a la forca. Tenien una gran responsabilitat.

Eren de la confraria de Sant Eloi però se'ls anomenava "tofolets" o "negres" perquè Sant Cristòfol era el patró del barri, per aquest motiu el dia 10 juliol no treballaven, ni podien tocar ferro. Era tradició fer un bany de mar perquè diuen que sant Cristòfol va travessar el riu amb l'infant Jesús a collibè i si ho feies aquest dia, durant un any no moriries ofegat o de cap mal relacionat amb la mullena. I aquest dia anaven també a banyar-se a la Mar Vella els serrallers del Regomir i diuen que deixaven l'aigua tan bruta de la pols de ferralla que duïen sempre a sobre que la gent s'havia d'anar a banyar de bon matí si no volien embrutar-se. La imatge de la capella era coneguda com a "Sant Cristòfol dels negres".

Capella de Sant Cristòfol Foto: Bernat Cedó

El Gremi de Serrallers, per cert, encara existeix com a tal i segueix reunint-se i conservant la seva memòria. És un dels pocs que es nega a perdre un llegat i una identitat col·lectiva que va desaparèixer amb el desmantellament de la potent estructura gremial de la societat. L'antiga capella va ser abandonada durant anys amb motiu de la Guerra del Francès i la nova es va veure forçada a tancar durant les bullangues i posteriorment durant la Guerra Civil.

La fira es va acabar prohibint per part de l'Ajuntament l'any 1906, cosa que va entristir molt els amants d'aquella diada. Fou aleshores quan van pensar sumar-se a una tradició que tot sembla que s'havia iniciat a Venècia si s'havia estès fins a altres països europeus, la de beneir vehicles.

Encara es poden trobar de tant en tant als encants o a fires de vehicles clàssics les famoses insígnies de Sant Cristòfor per protegir-se contra accidents, que es van popularitzar a partir d'aleshores.

Josep Capdevila i Soldevila, autor del llibre *La Capella de Sant Cristòfor i el barri del Regomir de Barcelona* afirma que durant la guerra un dels integrants del grup que va anar a assaltar-la era veí del barri i va convèncer, després d'escapçar la figura principal, que deixessin estar la capella. La resta d'obres, segons indica, foren amagades sota una torre de l'edifici amb el número 6 del mateix carrer i per això es van poder conservar. Amb la fi de la guerra la festa es va tornar a popularitzar, especialment entre conductors professionals i en concret els taxistes.

Més enllà doncs de l'assegurança obligatòria del vehicle i de complir totes les mesures de protecció contra els contagis de la Covid-19 no estarà de més que ens passem el 10 de juliol per davant de la capella per gaudir de la tradicional protecció que aquest any ens va com anell al dit.

